

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/118670,Robert-Spalek-Mam-w-d-taka-partie-czyli-Gomulka-ja-ko-komunistyczny-antysemita.html>
01.03.2026, 14:43

Robert Spalek: „Mam w d... taką partię”, czyli Gomulka jako komunistyczny antysemita?

Czy zgadzamy się na to, czy nie, doświadczenie komunizmu pozostaje częścią naszej zbiorowej przeszłości i indywidualnych tożsamości.

14.10.2024

Nie zmienia tego fakt, że ustrój wzorowany na sowieckim został wprowadzony i zaadaptowany do polskich warunków siłą, pomimo narodowego oporu: zbrojnego, politycznego, intelektualnego i światopoglądowego.

Na licencji Moskwy ...

Potępienie działań komunistów – systemu, który stworzyli i mentalności, jaką przejawiali – nie wyklucza zobiektywizowanego i rzetelnego zgłębiania motywów ich postępowania i sposobu myślenia. Nie po to, by usprawiedliwiać, lecz po to, by rozumieć i wychodzić poza poglądy obowiązujące środowiskowo czy to na współczesnej lewicy, czy na prawicy, poza kalki i schematy, a przede wszystkim aby dostarczyć wiedzy o tym, co się wydarzyło naprawdę. Ile w rewolucyjnym zapale komunistów w Polsce było ideologiczno-politycznej „misyjności”, a ile zdrady, karierowiczostwa, lęku, osobniczych patologii czy może wiary w determinizm historyczny? Gdzie kończyło się „długie ramię Moskwy”, a więc sowiecki nakaz, nacisk i kontrola, a zaczynało aktywne adaptowanie systemu do warunków lokalnych? Staram się opowiadać o tym w książce [Na licencji Moskwy. Wokół Gomulki, Bermiana i innych \(1943-1970\) \(Warszawa 2020\)](#).

Gomulka a Żydzi

Co zrozumiałe, poruszam tam także tematy uznawane za kontrowersyjne. Piszę np. o stosunku Władysława Gomulki do polskich Żydów, a szczególnie „żydowskich” komunistów. Gomulka był zawsze na tę sprawę wyczulony. Nie nosił w sobie uprzedzeń rasowych (miał żonę pochodzenia żydowskiego), niemniej uważał, że po wojnie, po raz pierwszy w historii Polski, etniczni Żydzi zajęli tak dużo ważnych i decyzyjnych stanowisk w państwie, co zostało jeszcze dodatkowo w społeczeństwie przesadnie rozdmuchane, że w konsekwencji podważało wątplą legitymizację komunistów do sprawowania władzy jako siły polskiej (powszechnie uznawano, że krajem rządzą „Ruscy i Żydzi”). Gomulka zawsze twierdził, że brak wyczucia społecznych nastrojów w tej sprawie przyczynia się do narastania nastrojów antysemickich. Co więcej, uważał, że część polskich Żydów zajmujących decyzyjne stanowiska nie utożsamia się z Polską Ludową w stopniu, który on uznawał za konieczny.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł

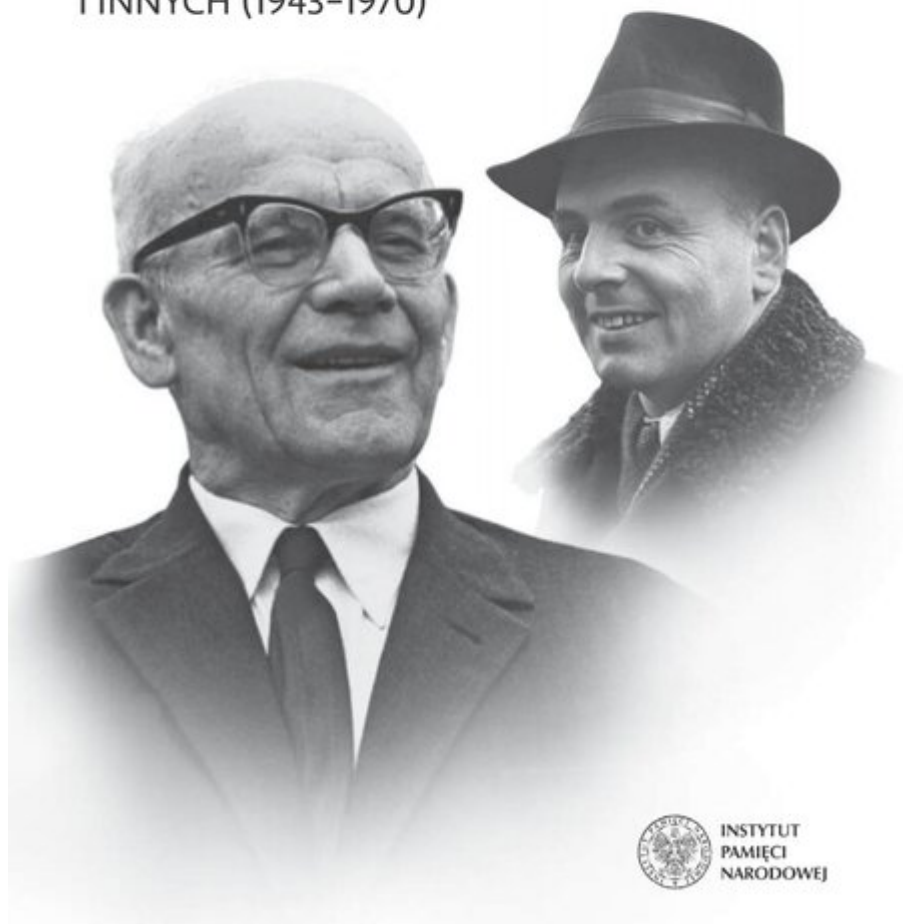
Powiązane wiadomości

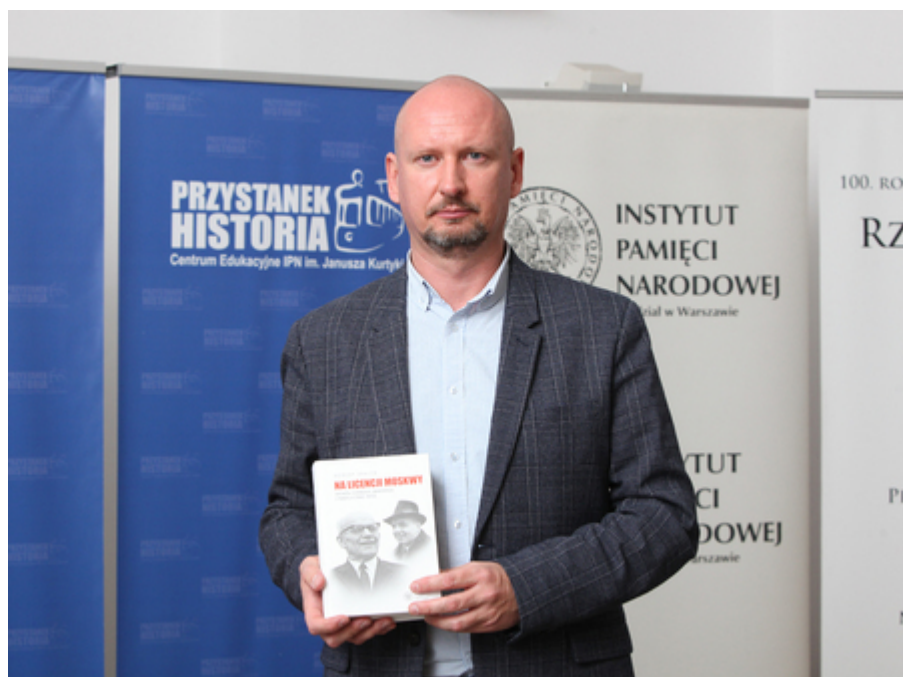
ROBERT SPAŁEK

NA LICENCJI MOSKWY

WOKÓŁ GOMUŁKI, BERMANA
I INNYCH (1943-1970)

Na licencji Moskwy. Wokół Gomułki, Bermana i innych (1943-1970)

Wykład dr. Roberta Spałka na temat książki „Na licencji Moskwy. Wokół Gomułki, Bermana i innych (1943-1970)”
- 14 października 2020

wykład R. Spałka